

Перевірка зору у дітей: норми і відхилення

Зір допомагає дітям більш докладно пізнавати навколишній світ. Однак зорова система досить тендітна, вразлива, і не завжди дитині вдається зберегти гарне зорове сприйняття, а у деяких малюків воно має вроджені відхилення. Розвитку порушень сприяє безліч факторів як зовнішнього, так і внутрішнього порядку. У цій статті ми розповімо, як перевірити зір дитини, що робити, якщо виявлені відхилення.

Дитячий зір — особливості

Зорова система виконує найважливіші функції, даючи дитині уявлення про світ, в якому він живе. Без хорошого зору ця картинка буде неповною, у розвитку малюка утворюються «прогалини». Навантаження, яке лягає на органи зору, велика. І не завжди маленький організм може з нею успішно впоратися.

Дитячий зір відрізняється від дорослого, в першу чергу, будовою самих органів, що відповідають за візуальне сприйняття світу. Очні яблука у дітей пропорційно коротші. Саме з цієї причини пучки світла фокусуються у дитини не на сітківці, а за нею. Такий стан притаманно далекозорості, і виходячи з цього можна сміливо стверджувати, що фізіологічна далекозорість притаманна всім новонародженим.

Очні яблука ростуть найбільш швидкими темпами в перший рік життя малюка. До 12 місяців фізіологічно обумовлена далекозорість поступово відступає. Про її повне зникнення можна говорити тільки тоді, коли процес нормальних параметрів очного яблука завершується. Це відбувається зазвичай у віці від 3 до 5 років.

Зір починає формуватися ще в період маминої вагітності. **І перший триместр її особливо важливий.** Більшість практично невиліковних або важковиліковних вроджених вад органів зору зазвичай пов'язують з цим періодом, коли в процесі закладки і формування органів виникла серйозна помилка.

Новонароджена дитина практично не розрізняє розмірів і форми предметів. Він бачить світ, як клаптева ковдра — скупчення більш і менш яскравих плям. Фокусувати погляд малюк починає у віці 1 місяця, а вже в 2-3 місяці самостійного життя він в нормі вміє стежити очима за рухомим предметом.

З кожним наступним місяцем сховище зорових образів дитини збільшується, поповнюється. Він освоює мова не тільки тому, що чує звуки, але й тому, що бачить артикуляцію дорослих і намагається її механічно повторити. Він починає сидіти, повзати і вставати не тільки тому, що до цього готові його хребет і м'язова система, але і тому, що він бачить, як переміщуються мама і тато і намагається наслідувати їм. Зоровий нерв та м'язи у дітей дошкільного віку слабкі, дуже вразливі. *Саме тому так важливо обмежувати перегляд телевізора, гри за комп'ютером, а також будь-яке навантаження на зір.*

Якщо батьки уважно і правильно відносяться до профілактики проблем із зором, то до 6-7 років зоровий апарат дитини стає досить міцним, малюк готовий до школи і майбутнім там навчальним навантаженням.

На жаль, саме в цьому віці в основному починають виявлятися перші патології. Дитину ведуть на медогляд перед школою, і окуліст виявляє те чи інше відхилення. Звичайно, це не вирок, адже більшість таких придбаних порушень успішно піддаються корекції. Але перевірку зору батьки повинні зробити обов'язковою. І водити дитину до фахівця не тільки на медкомісію, але і для власного заспокоєння, щоб не пропустити починається хвороба.

Як перевірити ? Усім без винятку дітям проводять першу перевірку зору ще в пологовому будинку. Огляд цей носить поверхневий характер, його проводять без спеціального офтальмологічного обладнання. Така діагностика дозволяє побачити грубі вроджені вади органів зору — катаракту, ретинобластому, глаукому. Значно складніше на такому огляді побачити такі вроджені патології, як атрофію зорового

нерва і ретинопатию недоношених. Решта захворювання на першому огляді побачити практично неможливо.

Планові відвідування офтальмолога передбачені в 1 місяць, 3 місяці, 6 і 12 місяців.

На цих оглядах доктор вже зможе оцінити стан очного дна, здатність зіниці скорочуватися при попаданні на нього променя світла, а також виявити деякі патології, які залишилися непоміченими в пологовому будинку. У перший рік життя батьки не гірше будь-якого лікаря можуть запідозрити проблеми із зором у свого чада.

Головне — уважно спостерігати за дитиною. Якщо в 3-5 місяців він не фокусує погляд на іграшці, якщо його оченята «смикаються» щодо центру вгору-вниз, вліво-вправо, якщо до цього віку дитина не впізнає обличчя рідних, то це привід звернутися до офтальмолога позапланово.

Для дітей від 6 місяців до року лікарі використовують спеціальні смугасті таблички. Одне око дитини мама закриє своєю рукою, а доктор покаже білу табличку, половина якої заповнена чорними смужками. У нормі дитина повинна почати розглядати саме цю смугасту частину. Потім такий же досвід проводять з другим оком. Цей тест дає лікареві можливість оцінити, чи обидва ока реагують на зоровий об'єкт. Апаратним методом лікар вивчить стан очного дна, скорочує зониці.

У дітей від двох років оцінюють більш широкий спектр показників нормальності зору:

- фізичний стан органів зору;
- синхронність руху очей слідом за рухомим предметом;
- наявність або відсутність передумов до розвитку косоокості;
- фокусування очей на близькому і віддаленому предметі;
- глибина сприйняття об'ємних просторових предметів.

Відповіді на ці питання дасть огляд органів зору із застосуванням спеціального устаткування, а також серія тестів. **Для оцінки об'єму зорової функції застосовують поляризуючі окуляри, для оцінки гостроти зору — таблиці Орлової.** На ній немає букв і складних предметів, які дитина ще в силу віку не в змозі зрозуміти. Є знайомі йому прості зображення — качечка, слоник, зірка, ялинка, чайник, літачок і т. д. На прохання доктора показати качечку або літак, дитина зможе відреагувати, якщо не рухом руки в потрібному напрямку, так хоча б напрямком погляду.

Досвідченому офтальмологу цієї реакції буде цілком достатньо, щоб зрозуміти, чи бачить дитина намальовані чорно-білі зображення і розрізняє їх форму. Якщо на

Досвідченому офтальмологу цієї реакції буде цілком достатньо, щоб зрозуміти, чи бачить дитина намальовані чорно-білі зображення і розрізняє їх форму. Якщо на

відстані п'яти метрів дитина розрізняє десятий рядок зверху, то його зір вважається стовідсотковим. Труднощі можуть виникнути тільки з назвами предметів, тому що не кожен малюк зможе знати обриси чайника або автомобіля. Тому попередньо батькам рекомендується вдома, в спокійній обстановці обговорити з дитиною таблицю, показати йому всі предмети і чітко назвати їх.

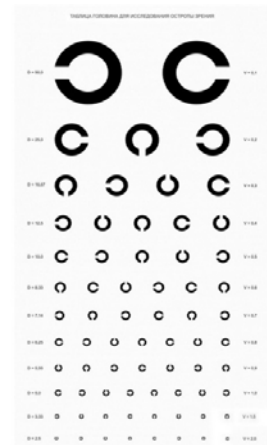
На наступному віковому етапі, у шкільному віці, дитині будуть тестувати гостроту зору з таблиці Сивцева. Це найвідоміша в Росії таблиця, яка заснована на зображенні букв. В таблиці 12 рядків і всього 7 букв, які повторюються в різному порядку — Ш, Б, И, К, М, Н, Й.

Відмінним вважається результат, якщо дитина бачить десятий рядок з відстані 5 метрів від таблиці. Зменшення і збільшення кількості побачених рядків зможе сказати лікаря, якого типу порушення зору присутній у дитини і яка потрібна корекція. Слід зазначити, що за допомогою таблиці Сивцева неможливо встановити далекозорість. Вона визначає тільки наявність короткозорості.

ї

Ще одна популярна таблиця для перевірки зору — таблиця Головіна. В ній немає ні букв, ні картинок, тільки незамкнуті кільця, повернені в різних напрямках. Всі кільця у всіх 12 рядках мають однакову ширину, але з кожним рядом зверху в них вони зменшуються в розмірі. Навпроти кожного рядка зазначено відстань, з якого людина в нормі повинен бачити зображення. Вона позначається латинською буквою D.

Зрозуміло, що лікар на підставі однієї лише інформації про побачені пацієнтом предметів або букв, ставити діагноз не буде.

Існують і інші тести і методики обстеження зору, які можуть бути призначені дитині в індивідуальному порядку, якщо первинний огляд викликав певні побоювання у лікаря-офтальмолога.

